

بررسی ریسک های پروژه های راهسازی در ایران به عنوان یک کشور در حال توسعه

سینا فتح الله زاده^{1*}، رسول مهدی زاده²

1- کارشناس ارشد عمران - ژئوتکنیک دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد، s.fatolahzadeh@sci.iaun.ac.ir

2- استاد دانشکده عمران دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد، r.mehdizadeh@i2m.u-bordeaux1.fr

چکیده

پروژه های راهسازی، بخش عظیمی از اعتبارات و منابع مالی یک کشور را به خود اختصاص می دهند. در هر مرحله از انجام یک پروژه راهسازی، ریسک های متفاوتی وجود دارند که مانع از رسیدن پروژه ها به اهداف اصلی پروژه یعنی زمان، هزینه و کیفیت هستند. از نقطه نظر مدیریت پروژه، تحلیل و کنترل این ریسک ها بسیار حائز اهمیت است. همچنین با استفاده از نتایج حاصله و شناسایی ریسک هایی که احتمال وقوع آن ها در این گونه پروژه ها زیاد می باشد، می توان قبل از شروع پروژه برنامه ریزی موثری را جهت پیشگیری از وقوع این عوامل انجام داد و یا تأثیر آن ها را بر اهداف اصلی پروژه به حداقل رساند. اگر چه محققان معتقدند با بررسی عوامل به وجود آورنده تأخیرات و تعیین تأثیر هر یک از آن ها می توان تا حد زیادی ریسک ها را کنترل و مدیریت کرد، پژوهش ها گواه آن است که در اکثر پروژه های راهسازی، برنامه ریزی برای تحلیل کمی ریسک های مختلف در طول چرخه ی ساخت پروژه وجود ندارد. در پژوهش حاضر، ریسک های پروژه های راهسازی در ایران به عنوان نمونه ای از یک کشور در حال توسعه، بررسی شده اند و در نهایت راهکارهای مناسبی جهت تقلیل یا حذف عوامل منجر به ریسک ارائه شده است.

واژه های کلیدی: تحلیل ریسک، پروژه های راهسازی، کشورهای در حال توسعه

1- مقدمه

از مرحله برنامه ریزی تا مرحله ساخت و اتمام پروژه و به ویژه در مرحله ساخت، یک پروژه عمرانی با ریسک های متعددی مواجه می شود، که می توان به مواردی مثل؛ سختی و مشکل خرید زمین و طراحی تغییرات ضروری توسط عوامل خارجی اشاره کرد. از آن جایی که این عوامل و ریسک ها می توانند خسارات جبران ناپذیری بر روی زمان و هزینه های بگذارند شناسایی آنها اهمیت ویژه ای دارد. برای اجرای بهتر پروژه های راهسازی، شناسایی درست ریسک ها و مدیریت و کنترل آنها لازم و ضروری است. علاوه بر این، اندازه گیری احتمال وقوع هر ریسک، مقدار خسارتی که هر ریسک به پروژه وارد می کند و جمع آوری اطلاعات مورد نیاز برای تحلیل دقیق ریسک نیز باید در نظر گرفته شود. به نظر می رسد این مسئله در کشورهای در حال توسعه اهمیت بیشتری دارد تا آن جایی که در انگلستان موسسه ی مهندسان عمران¹ به جمع آوری داده ها برای

¹ Institution of Civil Engineers of the UK